

Третій рівень цін – це ціни стимулювання виробництва. Вони повинні бути вищі від світових, їх можна використовувати для розрахунків із виробниками за деякі види продукції. Такі ціни повинні враховувати купівельну спроможність, інтереси споживачів, а також психологічний аспект.

1. Державний комітет статистики України. *Про соціально-економічне становище України за січень 2007 р.* ІВЦ Держкомстату України. – К., 2007. 2. Дідівська Л.І., Головка Л.С. *Державне регулювання економіки: Навч. посібник.* – К.: Знання, 2007. – 214 с. 3. Томас Т. Негл, Рид К. Холден. *Стратегія и тактика ценообразования.* – СПб.: Питер, 2001. – 338 с.

Н.М. Шаюк

студентка гр. ЕФІМ-14.

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. Кривцун І.М.

ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ СТРАХУВАННЯ ДЕПОЗИТІВ В УКРАЇНІ

Успішний розвиток економіки залежить від прогресу в банківській діяльності, передусім від її забезпеченості кредитними ресурсами. З іншого боку, в умовах економічного зростання посилюється ошадна активність населення і банки отримують змогу залучити частину заощаджень, що зберігаються поза банками. Але для цього необхідно підвищити рівень довіри до банківської системи загалом, – потрібні надійні гарантії повернення коштів громадянам.

Однією з форм регулювання державою ризиків у банківській діяльності з метою мінімізації втрат внаслідок неплатоспроможності банків є система страхування депозитів, яка сьогодні створена і успішно функціонує в багатьох країнах світу, в тому числі і в Україні.

Системи страхування депозитів в різних країнах мають свої особливості [4], які стосуються передусім організації, що займається страхуванням, переліку застрахованих депозитів, максимального розміру відшкодувань, порядком фінансування системи тощо.

Спробу запровадити систему страхування вкладів в Україні було зроблено у 1996 році, а у 1998 р. був створений Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО), який і займається виплатою відшкодувань вкладникам збанкрутілих банків.

Система страхування депозитів в Україні має багато особливостей [2]. Це участь НБУ у формуванні коштів ФГВФО; державний статус Фонду (ФГВФО – державна установа, яка виконує функції державного управління у сфері гарантування вкладів фізичних осіб); обов'язкова участь банків у системі страхування депозитів (що дає змогу захистити інтереси недосвідчених вкладників, вдосконалити роботу банківської системи та створити умови для стабілізації фінансової системи); непоширення відшкодування на окремі групи вкладників (акціонери, частка яких у статутному капіталі перевищує 10 %, аудиторів, що здійснювали перевірку банку протягом останніх трьох років, вкладники, які мали на індивідуальній основі фінансові привілеї та пільгові проценти, що призвели до погіршення фінансового стану банку); зростання кількості банків та розміру вкладу (тобто зміцнення кредитної бази); зростання суми відшкодування; обмежений розмір страхового покриття (що спонукає вкладників уважно ставитися до вибору банку і нести частину ризику); обмежені можливості банків використовувати інформацію про Фонд в рекламних цілях.

За незбалансованої системи страхування депозитів дисципліна ринку падає. Тому необхідно постійно докладати зусиль для вдосконалення системи та вирішення проблем, що виникають в процесі діяльності ФГВФО.

Основними проблемами, притаманними системі страхування депозитів в Україні, на сьогодні є недосконалість механізму фінансування, проблема недостатності повноважень ФГВФО, необхідність врегулювання процедури виплати відшкодування вкладникам збанкрутілих фінансових установ, невирішене питання стосовно участі Ощадбанку в системі обов'язкового гарантування депозитів, недостатність інформаційного забезпечення, неврахування ступеня ризику комерційного банку при встановленні розміру вкладів банку – учасника ФГВФО, а також багато інших проблем, які гальмують ефективне функціонування системи [1].

Різні автори по-різному пропонують вирішувати ці проблеми [3, 5, 6]. Першочерговим завданням є нарощення капіталу ФГВФО, що дасть змогу збільшити суму гарантованого відшкодування, а отже, стимулюватиме людей зберігати свої заощадження в банках. Доцільною є диверсифікація інвестицій Фонду гарантування вкладів. Сьогодні його кошти розміщуються лише в державних цінних паперах. У подальшому доцільним є їх розміщення в іпотечні цінні папери.

Важливим завданням є поступовий перехід до диференційованих ставок за вкладками банків до Фонду. Це стимулюватиме банки до підвищення якості управління ризиками, що сприятиме зростанню стійкості та надійності банківської системи загалом. Для цього необхідно внести зміни у закони України “Про Національний банк України”, “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб”, “Про банки і банківську діяльність”.

Ще одним важливим кроком на шляху вдосконалення системи гарантування вкладів буде прийняття рішення про участь Ощадбанку у Фонді. Це необхідно тому, що неучасть його в системі страхування необґрунтовано зміцнює його конкурентні переваги перед іншими банками. По-друге, Ощадбанк як один із найбільших операторів ринку вкладів населення може опинитися у складній ситуації, і тоді заходи щодо її виправлення ляжуть на Державний бюджет.

Вдосконалити систему страхування депозитів можна формалізацією терміну настання недоступності вкладів, а також завдяки створенню інформаційної системи за участю НБУ, Асоціації українських банків, ФГВФО та комерційних банків.

Важливим напрямом вдосконалення діяльності ФГВФО в Україні є налагодження дієвого контролю за ризиками у діяльності банків та проблема розширення функцій Фонду, зокрема щодо його участі у фінансовому оздоровленні проблемних банків.

Одним із способів покращання системи страхування депозитів є удосконалення процедури відшкодування за вкладками. Вдосконаленню системи страхування депозитів сприятиме і запровадження гарантій за вкладками не лише фізичних, а й юридичних осіб. З метою виконання Фондом своїх прямих обов’язків, слід обмежити рівень його інвестиційних операцій та проводити інвестування лише за наявності тимчасово вільних коштів.

Розвиток та вдосконалення системи страхування депозитів за такими напрямками підвищить надійність банківської системи. Адже створення ефективної системи гарантування вкладів дасть можливість банкам отримувати додаткові ресурси для кредитування. Держава, зменшуючи ризики вкладників, підвищує стійкість фінансової системи та забезпечує умови для розширення кредитування економіки.

1. Бакун О. Гарантування вкладів – складова гарантії фінансової стабільності // Вісник НБУ. – 2004. – № 7. – С. 48–50. 2. Волошина О.В., Дідур С.В. Механізм функціонування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та напрямки його удосконалення // Економіка і регіон. – 2007. – № 4 (15). – С. 39–

44. 3. Іщенко О. Перспективи розвитку вітчизняної системи страхування депозитів у світлі євроінтеграції // Вісник НБУ. – 2008. – № 5. – С.52–58.
4. Кожель Н. Моделі забезпечення державних гарантій прав вкладників // Регіональна економіка. –2004. – № 1. – С. 170–176.
5. Крохмалюк Д. Банківська наука й аналіз економічних процесів в Україні // Вісник НБУ. – 2007. – № 1. – С. 36–39.
6. Тігітко С. Система гарантування вкладів в Україні: сучасний стан і перспективні напрями розвитку // Вісник НБУ. – 2004. – № 8. – С. 4–5.

О.С. Шимкович

студентка гр. ЕФІМ-14.

Науковий керівник – канд. екон. наук., доц. Кривцун І.М

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ, ЩО ВИНИКАЮТЬ ПІД ЧАС ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ

Платіжна система – це платіжна організація, члени платіжної системи і сукупність відносин, що виникають між ними під час переказу грошей, яка характеризується наявністю доволі значного рівня ризику у кількох сферах, що пояснюється обсягом та розміром виконуваних у цих системах операцій [3].

Користувачі платіжних систем підпадають під вплив ризику втрат, який зумовлений такими основними причинами: помилки; надзвичайні події (порушення енергопостачання, порушення зв'язку, стихійні лиха); шахрайство; банкрутство одного чи кількох постачальників платіжних послуг; невизначеність щодо остаточного виконання платіжних зобов'язань.

Ризики у платіжних системах поділяються на фінансові та нефінансові [1].

Фінансові ризики є основним об'єктом управління у платіжній системі. Зважаючи на те, що банківські та платіжні системи дуже тісно взаємопов'язані, платоспроможність та ліквідність окремих банків та їх клієнтів залежать від політики та практики використання платіжної системи фінансовими установами та від контрольної-наглядової й “охоронної” стратегії державних органів.

До нефінансових ризиків, пов'язаних з платіжною системою, належать: підrobка фінансових документів, недосконала правова база, крадіжка, шахрайство та помилки.